

Protokoll 8/2024

fört vid Äldrenämndens sammanträde tisdagen den 24 september 2024 kl. 16:50-17:00, Älvsjö Stationsgata 21, plan 2, rum 270

Ledamöter

Robert Mjörnberg (V) Ordförande
Nike Örbrink (KD) Vice ordförande
Felix Finnveden (S)
Johan Heinonen (S)
Inger Gretzer Qvick (V)
Vivianne Gunnarsson (MP)
Hugo Laigar (M)
Anette Hellström (M)
Liliane Åkerlund (SD)
Margita Jacobsson (L)
Sven Britton (S) ersätter Norma Aranda de Gutiérrez (S)
Britten Lagerkvist Tranströmer (S) ersätter Ulrika Lorentzi (S)
Malin Frick (C) ersätter Thomas Wihlman (C)

Ersättare

Gabriel Rindborg (S)
Linda Agetoft (S)
Magnus Ivarsson (V)
Rebekka Dominique (MP)
Niklas Sandstedt (M)
Basu Alam (M)
Åke Nordström (SD)
Rosie Rothstein (L)

Övriga närvarande

Jonathan Storm Nämndsekreterare
Patric Rylander Förvaltningschef
Jonna Hermansson Avdelningschef
Carl Smitterberg Enhetschef
Marcus Björk Borgarrådssekreterare

Datum för justering

2024-09-26

Paragraf

§§1-21

Sekreterare

Jonathan Storm

**§ 1
Närvarande****Beslut**

Närvaro tas och fastställs i enlighet med sida 1 av protokollet.

§ 2
Val av justerare

Beslut

Äldrenämnden utser vice ordförande Nike Örbrink (KD) att justera protokollet jämte ordförande Robert Mjörnberg (V)

§ 3

Anmälan av protokollsjustering ÄN 7/2024-08-27

ALD 2024/9

Beslut

Äldrenämnden lägger protokollet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/9-13 Äldrenämndens protokoll 2024-08-27

§ 4

Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Beslut

Äldrenämnden fastställer den utsända föredragningslistan med förändringen att punkt 10 "Översyn av arbetet med ramtid" utgår och ersätts av en ny punkt 10 "Ramtid inom hemtjänsten - tillämpningsanvisningar".

§ 5**Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare**

Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar och Anette Hellström (M), Margita Jacobsson (L) och Malin Frick (C) lämnar in en skrivelse med rubriken "Skrivelse om uppföljning av föreningsstöd", diarienummer ALD 2024/329.

Liliane Åkerlund (SD) lämnar in tre skrivelser med rubrikerna "Övergrepp hos äldre brukare av hemtjänstpersonal", diarienummer ALD 2024/330, "Ökat skyddstänk bland äldre som har nyckelfri hemtjänst", diarienummer ALD 2024/331, "Angående insatser att avlasta anhöriga vårdnadsgivare genom tillfällig vistelse på särskilt boende för äldre hemvårdad person", diarienummer ALD 2024/332.

Beslut

Äldrenämnden beslutar att överlämna skrivelserna till förvaltningen för beredning.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att skrivelserna överlämnas till förvaltningen för beredning.

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar att överlämna skrivelserna till förvaltningen för beredning.

Äldrenämnden 24 september 2024

Nike Örbrink (KD)
Hugo Laigar m.fl. (M)
Malin Frick (C)
Margita Jacobsson (L)

Skrivelse om uppföljning av föreningsstöd

Stockholms stad har ett ansvar att bidra till ett rikt och levande civilsamhälle. En del i detta är att ge föreningsbidrag till verksamheter som på olika sätt gynnar stadens äldre. Det är dock av yttersta vikt att de riktlinjer som Stockholms stad har satt upp inom ramen för sin bidragsgivning efterlevs.

Uppföljning är viktigt och i de fall enskilda aktörer inte följer gällande riktlinjer måste bidragen stoppas och i vissa fall återkrävas. För att säkerställa bidragsgivandets fortsatta legitimitet är det viktigt att endast seriösa aktörer mottar stöd i form av alla våras skattpengar.

De senaste åren har 200 000 kronor avsatts årligen för kontroll av de utbetalda bidragen, vilket nämnden beslutar om i samband med fördelningen av bidragen. Förvaltningen har däremot inte redovisat hur dessa kontroller går till, eller ett protokoll av granskningarna. Vi skulle därför vilja veta hur dessa görs och få en redovisning av resultatet. Detta för att kunna skapa oss en uppfattning om till vilken grad föreningar som mottar bidrag lever upp till de krav som ställs från stadens sida.

Äldrenämnden
2024-09-24

Övergrepp hos äldre brukare av hemtjänstpersonal

Det är djupt tragiskt och chockerande när sådana händelser inträffar!

När våldtäkt eller övergrepp sker mot sårbara försvarslösa personer som äldre kvinnor som får hemtjänst, så är det särskilt avskräckande!

Utdrag ur belastningsregistret för vårdpersonal är en viktig åtgärd för att säkerställa tryggheten för våra äldre personer som är i behov av omsorg.

Förebygga risker och skapa tryggare miljö för de som vårdas.

Detta ökar förtroendet bland brukare och anhöriga, vilket är avgörande inom vårdsektorn.

Samtidigt som det är avgörande att alla som arbetar inom vård och omsorg har den utbildning och kompetens som krävs för att utföra sina uppgifter på ett tryggt och ansvarsfullt sätt.

Att kombinera utdrag ur belastningsregistret med ordentlig utbildning och fortlöpande kompetensutbildning, bidrar till högre kvalitet på vården och säkrare miljö för våra äldre!

Mot bakgrund vill vi därför fråga följande:

1. Vad gör Äldreförvaltningen för att säkerställa och förhindra att detta inte ska hända igen?
2. Hur kan vi garantera att våra äldre får den insats i omsorg som de är berättigade till?

Liliane Åkerlund (SD)

Åke Nordström (SD)

Äldrenämnden
2024-09-24

Ökat skyddstänk bland äldre som har nyckelfri hemtjänst

Vid äldrenämndens möte 2024-08-27 fick vi en uttömmande föredragning om införandet av nyckelfri hemtjänst vilket medför en stor tidsbesparing för hemtjänstens personal till nytta för alla.

De nyckelfria låsen som monteras på den enskildes lägenhetsdörr skiljer sig utseendemässigt från vanliga lås , eftersom de sticker ut som en halvglob på låset.

En person som rör sig i en fastighet och har ett ont uppsåt ser var i fastigheten det bor äldre personer med sannoligt fysisk sårbarhet.

Mot bakgrund vill vi därför fråga följande:

1. Har det efter införandet av de nyckelfria låsen rapporterats en ökning av inbrott eller inbrottsförsök genom uppryckning av ytterdörr med inspringning av gärningsman som ägnat sig åt olaga tillgrepp?
2. Om så har skett , vad ämnar Äldreförvaltningen vidtaga föråtgärd riktat till de som har nyckelfri hemtjänst?

Liliane Åkerlund (SD)

Åke Nordström (SD)

Äldrenämnden
2024-09-24

Angående insatser att avlasta anhöriga vårdnadsgivare genom tillfällig vistelse på särskilt boende för äldre hemvårdad person

Korttidsvård på särskilt boende är en mycket uppskattad insats för anhöriga vårdnadsgivare. För en äldre person som var tredje vecka överförs till ett särskilt boende kan i många fall uppleva detta som en ren förvaring och tomhet denna vecka.

Mot bakgrund vill vi därför fråga följande:

Vad kan Äldreförvaltningen göra för att motverka ensamhet och tristess så att den äldre gästen på särskilt boende kan delta i de ordinarie aktiviteterna som gäller för övriga fast boende?

Liliane Åkerlund (SD)

Åke Nordström (SD)

§ 6
Äldredirektörens information/presentation

§ 7 Tertialrapport 2 2024 för äldrenämnden

ALD 2024/79

Beslut

Äldrenämnden godkänner tertialrapport 2, med bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Äldrenämnden ansöker om medel för en särskild kompetensutvecklingsinsats (KUS) enligt bilaga 2 av en summa om 0,1 mnkr.

Äldrenämnden ansöker hos kommunstyrelsen om att göra en omslutningsförändring om 52,8 mnkr.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) lämnar ett särskilt uttalande från Kristdemokraterna.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Hugo Laigar och Anette Hellström (M) föreslår att nämnden beslutar enligt förslaget från Moderaterna.

Margita Jacobsson (L) föreslår att nämnden beslutar enligt förslaget från Liberalerna.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/79-1 Tjänsteutlåtande-Tertialrapport 2 äldrenämnden
- ALD 2024/79-1.1 7. Bilaga 1 - ÄN T2 2024
- ALD 2024/79-1.2 7. Bilaga 2 - KUS-ansökan 2024
- ALD 2024/79-1.3 7. Bilaga 3 - Utbildningstabell till T2 2024
- ALD 2024/79-1.4 7. Bilaga 4 - PM Digital visningsmiljö
- ALD 2024/79-1.5 7. Bilaga 5 - Resultat- och balansräkning T2 2024

Äldrenämnden 24 september 2024

Ärende 7

Tertialrapport tertial 2 2024 för
Äldrenämnden

Dnr: ALD 2024/79

Hugo Laigar m.fl. (M)

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag
2. Att därutöver anföra

Äldreomsorgen står inför stora utmaningar de närmsta årtiondena. Medborgare över 80 år beräknas att fördubblas fram till 2040, samtidigt som befolkningen i arbetsför ålder endast kommer att öka marginellt under samma tid. Det krävs därför stora investeringar och utvecklande av nya arbetssätt för att kunna möta denna utmaning. Alla Stockholmare ska ha rätt till en värdig ålderdom med individen i centrum.

Vi moderater reflekterar över att väldigt mycket av det arbete som bedrivs markeras som "grönt", de vill säga uppfyllt. Det känns här som att majoriteten fallit för att dikten överträffar verkligheten när talesättet snarare är tvärt om. Vi moderater ser utmaningar inom stadens äldreomsorg och dessa måste tas på allvar.

På sidan 25 kan läsaren mötas av texter rörande den stadsgemensamma bemanningsfunktionen. Saken är redan avhandlad i nämnden för ett år sedan med diarienummer 2022/287. Det vi moderater uppfattade då är att utmaningarna är stora och lösningen är inte självklart bra. Nu är känslan att majoriteten bakvägen försöker införa en lösning som på flera punkter inte är önskvärd, möjligen görs detta av ideologiska skäl.

Det är generellt svårt för oss som oppositionsparti att ta på något konkret i tertialrapporten då skrivningarna är allmänt hållna och konkreta resultat är svårare att utläsa. Exempelvis är tryggt mottagande viktigt. Även om en analys inväntas är preliminära resultat viktiga för att kunna förstå hur nämnden ska kunna tackla frågan framöver.

Likt påtalat vid flertalet nämnder är uppföljning viktigt vi moderater eftersöker mer information om resultaten i olika typer av initiativ, pengar som ges och dylika. Tertialrapport två kan tänkas vara lämplig för detta i framtida skeenden då det nu saknas.

Äldrenämnden 2024-09-24

Ärende 7

Tertialrapport 2 2024 för äldrenämnden

Dnr. ALD 2024/79

Margita Jacobsson m.fl. (L)

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningen förslag till beslut.
2. Att uppdra åt förvaltningen att komplettera ärendet i enlighet med vad som anförs nedan.
3. Att i övrigt anföra.

Det är glädjande att äldrenämnden bedöms att i huvudsak uppfylla sina mål och att arbetet för att stadens äldre fortsätter utvecklas. Vi saknar dock tydligare besked vad gäller stadens servicehus. Stadens inriktning har åtminstone tidigare varit att servicehusen ska värnas som boendeform så länge efterfrågan och behovet finns kvar. I dagsläget drivs samtliga servicehus i kommunal regi och finns inom stadens samtliga stadsdelsregioner. Vi har inte fått några indikationer på att vare sig efterfrågan eller behov skulle ha förändras. Men vi ser nu hur ett flertal servicehus försvinner istället för att genomgå nödvändiga renoveringar. Äldrenämnden bör förtydliga sin hållning i frågan och enligt Liberalerna klargöra att servicehus som boendeform ska finnas kvar.

Vad gäller arbetet för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre så vill vi för det första betona vikten av detta arbete. OFrivillig ensamhet bidrar till, förutom ett individuellt lidande, en sämre hälsa överlag vilket försämrar livskvalitén ytterligare. Om Stockholm verkligen ska vara en äldrevänlig stad måste detta arbete vara prioriterat. Det behövs ett mångfacetterat arbetssätt med varierande insatser för att kunna svara upp mot de individuella behov som finns hos stadens äldre. Vi vill också påtala att om den här typen av riktade statsbidrag blir alltför utspritt blir varje insats väldigt liten. Nämnden bör därför överväga att framöver prioritera ett mindre antal sökande som bedöms kunna göra störst nytta för pengarna.

I övrigt hänvisar vi till Liberalernas förslag till budget 2024.

Äldrenämnden 24 september 2024

Ärende 7

Dnr: ALD 2024/79

Tertialrapport 2 2024 för äldrenämnden

Nike Örbrink (KD)

Särskilt uttalande

Kristdemokraterna ställer sig något frågande till att överbemanning lyftes upp som ett exempel på goda arbetssätt vid workshops med stadens chefer, legitimerad personal, samt omvårdnadspersonal. Om undvikbar sysslöshet tidvis uppstår inom stadens äldreomsorg kommer det med ökade kostnader, men utan nytta för Stockholms äldre. Problemet späs på ytterligare av införandet av Heltid som norm och revideringen av förfrågningsunderlaget/kontraktsvillkoren för hemtjänsten som det togs beslut om i äldrenämnden i april.

Äldrenämnden begär en budgetjustering om 0,1 mnkr i kompetensutvecklingsmedel för den fortsatta utvecklingen av reflektion i hemtjänsten. Detta är en välkommen satsning. Samtidigt kan man konstatera att det enligt bilaga 3 inte genomfördes några introduktions- eller fördjupningsutbildningar inom området under årets första åtta månader, till skillnad från förra året. En så viktig satsning får inte glömmas bort eller förlorar sin kontinuitet.

Kristdemokraterna noterar också att det saknas information om hur arbetet med att Silviahems-certifiera stadens verksamheter fortlöper. Denna certifiering är en viktig del i att utveckla demensvården och ge de boende bästa möjliga livskvalitet.

Kristdemokraterna instämmer i äldreförvaltningens bedömning gällande digitala visningsmiljöer. Samtidigt är det viktigt att den fysiska visningsmiljön som finns i staden också kommer stockholmarna till godo. Ökad informations-spridning och tillgänglighet är därför önskvärd i det fortsatta arbetet med den fysiska visningsmiljön.

Det är glädjande att staden arbetar aktivt med samordnandet av kunskapshöjande satsning inom äldreomsorgen gällande HBTQ-personer. Enligt en uppskattning från Socialstyrelsen uppgår äldre HBTQ-personer som har hemtjänst eller bor på särskilt boende till minst 15 000. Det antalet lär också öka i takt med att antalet äldre blir fler. Stockholms stad bör därför ta fram en kommunal HBTQ-certifiering för anställda inom stadens hemtjänst. En nationell SCB-kartläggning från 2017 visade att i snitt 69 procent av personal i kategorin *hemservicepersonal m.fl.* var utrikesfödda. En kommunal HBTQ-certifiering kan därför också vara viktig för den personal som har bakgrund i länder med en mer intolerant syn på icke-traditionella levnadssätt. På så sätt arbetar staden proaktivt för att alla äldre ska bli bemötta med värdighet och på sina villkor.

§ 8**Fördelning av statsbidrag för att motverka ofrivillig ensamhet bland stadens äldre**

ALD 2024/81

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av statsbidrag för att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre som har insatser från äldreomsorgen.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar och Anette Hellström (M) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande från Kristdemokraterna och Moderaterna.

Malin Frick (C) lämnar ett särskilt uttalande från Centerpartiet.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens.

Sammanfattning av ärendet

Socialstyrelsen har beviljat Stockholms stad 1 700 000 kronor i statsbidrag år 2024. Målgruppen är äldre som har hemtjänst, dagverksamhet eller bor på särskilt boende inom både kommunal och privat regi. Statsbidraget har kunnat sökas för projekt och aktiviteter som syftar till att stödja och underlätta för äldre att delta i kulturella, sociala och hälsofrämjande aktiviteter. Elva stadsdelsförvaltningar har sökt medel för sammanlagt 86 enheter. I privat regi har sammanlagt 120 enheter ansökt om statsbidraget. Enligt förvaltningens fördelningsprincip har den beviljade summan 1700 000 kr fördelats jämnt mellan de 206 enheterna som ansökningarna omfattar vilket blir 8 252 kr per enhet.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/81-96 Tjänsteutlåtande - Fördelning statsbidrag för att motverka ofrivillig ensamhet 2024

- ALD 2024/81-96.2 8. Bilaga 1 - Fördelning av medel för att motverka ensamhet

Äldrenämnden 24 september 2024

Ärende 8

Fördelning statsbidrag för att motverka
ofrivillig ensamhet bland äldre 2024

Dnr: ALD 2024/81

Hugo Laigar m.fl. (M)
Nike Örbrink (KD)

Särskilt uttalande

Det är välkommet att regeringen ser vikten av att motverka ofrivillig ensamhet och satsning är efterlängtd. Det är dock problematiskt att pengarna delas på ett vis som gör att det per enhet mynnar ut i 8000 kronor. Rimligen skulle en fördelning där flera enheter kanske i kommunal regi delar på insatser och besök för att skapa mervärde och i förläningen skulle ensamma Stockholmare få mer pang för pengarna. Staden måste sätta de i behov först, framför ett system med en fördelningsprincip.

Många enheter rör sig med knappa resurser och på detta vis ser vi en risk att satsningen rinner ut i sanden.

2024-09-24

**Fördelning av statsbidrag för
att motverka ofrivillig
ensamhet bland stadens
äldre**

Ärende 8

Dnr ALD 2024/81

Malin Frick (C)

Särskilt uttalande

Det kan konstateras att det lite för ofta förekommer skrivelser som är otydliga på centrala punkter. Ett sådant exempel är ärendet berörande fördelning av statsbidrag för att motverka ofrivillig ensamhet bland stadens äldre. Vad är egentligen kriteriet eller kriterierna för det utdelande av statsbidrag som föreslås och hur avser man att följa upp huruvida de planerade aktiviteterna genomförs och ger önskat resultat?

Enligt förslag till beslut ska den beviljade summan fördelas jämnt mellan de enheter som ansökt om att få ta del av statsbidraget. Eftersom varje enhet möter olika många individer i sina verksamheter anser vi i Centerpartiet att det vore mer rimligt att pengarna fördelas utifrån hur många personer som enheterna beräknar att nå med insatserna.

Otydligheter som dessa är problematiska när nämnden ska ta ställning om bidraget fördelas rätt och på ett sätt som bedöms göra nytta. Vi föreslår därför att kriterier för fördelning av statsbidragen redovisas tydligt samt att uppföljningar görs för att säkerställa att insatserna ger förväntad effekt. Samtidigt vill vi understryka att statsbidrag, med en tydlig inriktning, kan vara en viktig pusselbit för att minska den ofrivilliga ensamheten. Det är en mycket prioriterad fråga för Centerpartiet och vi stödjer detta arbete helhjärtat.

§ 9**Fördelning av statsbidrag avseende utökad bemanning av sjuksköterskor inom särskilda boenden**

ALD 2023/227

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av prestationsrelaterade stimulansmedel till äldreomsorgen 2024 motsvarande 79,1 miljoner kronor.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar och Anette Hellström (M) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande från Kristdemokraterna och Moderaterna.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens.

Sammanfattning av ärendet

Regeringen har fördelat ett prestationsrelaterat statsbidrag till landets kommuner i syfte att öka sjuksköterskebemanningen och den medicinska kompetensen inom äldreomsorgens särskilda boenden vilket Stockholms stad har beviljats 79,1 mnkr för. I förvaltningens förslag fördelas erhållna medel efter de kriterier som Socialstyrelsen definierat i anvisningarna för bidraget. Det krävs inte någon återrapportering av hur dessa medel använts och medlen kan disponeras under 2024 och 2025.

Fördelningen per utförare framgår i bilagan till detta ärende.

Handlingar i ärendet

- ALD 2023/227-58 Tjänsteutlåtande - Fördelning av statsbidrag avseende andelen sjuksköterskor
- ALD 2023/227-58.1 9. Bilaga 1 - Fördelning per utförare

Äldrenämnden 24 september 2024

Ärende 9

Fördelning av statsbidrag avseende
utökad bemanning av sjuksköterskor inom
särskilda boenden

Dnr: ALD 2023/227

Hugo Laigar m.fl. (M)
Nike Örbrink (KD)

Särskilt uttalande

Vi välkomnar att staden som helhet har levererat på de uppställda kraven och anställt fler sjuksköterskor och att de också vidareutbildar sig. Vi ifrågasätter däremot att uppföljning inte kommer ske. Även om staten och i detta fall Socialstyrelsen inte kräver uppföljning är det i äldrenämndens intresse att se till att de som jobbar i äldreomsorgen har rätt kompetens. Samtidigt vill vi peka på vikten av att fortsätta detta arbete och därmed i framtiden inkassera fler prestationsrelaterade medel.

§ 10**Ramtid inom hemtjänsten - tillämpningsanvisningar**

ALD 2024/42

Beslut

Äldrenämnden antar äldreförvaltningens förslag till nya tillämpningsanvisningarna för ramtid.

Särskilt uttalande

Ordförande Robert Mjörnberg och Inger Gretzer Qvick (V), Felix Finnveden m.fl. (S) och Vivianne Gunnarsson (MP) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande från Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

Vice ordförande Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar och Anette Hellström (M) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande från Kristdemokraterna och Moderaterna.

Margita Jacobsson (L) och Malin Frick (C) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande från Liberalerna och Centerpartiet.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Vice ordförande Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar och Anette Hellström (M), Margita Jacobsson (L) och Malin Frick (C) föreslår att ärendet återremitteras till förvaltningen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslaget om återremittering mot att avgöra ärendet idag och finner att ärendet ska avgöras idag.

Ordföranden konstaterar att det därefter finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens, som nämnden bifaller.

Sammanfattning av ärendet

Under de senaste åren har äldreförvaltningen, inom ramen för tidigare budgetuppdrag avseende ramtid, besökt både beställarenheter och kommunala samt privata hemtjänstutförare. I samtalen har det bland annat framkommit att de nuvarande anvisningarna för beställning och genomförandeplan inom hemtjänsten är otydliga och ger upphov till egna tolkningar. I

samtalen blev det även uppenbart att det finns en okunskap kring hur ramtid ska appliceras i Stockholms stad och att anvisningarna behöver utvecklas ytterligare för att arbetssättet ska bli tydligt och rättssäkert. Under våren har äldreförvaltningen sammankallat en arbetsgrupp bestående av utförarchefer och samordnare, samt beställarchefer och biståndshandläggare för att se över och ändra dokumentet.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/42-2 Tjänsteutlåtande - Ramtid inom hemtjänsten - Tillämpningsanvisningar
- ALD 2024/42-2.1 10. Bilaga 1 - Reviderade tillämpningsanvisningar för ramtid

Äldrenämnden 24 september 2024

Ärende 10

Ramtid inom hemtjänsten -
Tillämpningsanvisningar

Dnr: ALD 2024/42

Hugo Laigar m.fl. (M)
Nike Örbrink (KD)
Malin Frick (C)
Margita Jacobsson (L)

Förslag till beslut:

1. Att återremittera ärendet
2. Att därutöver anföra

Vi menar att de initiativ och arbetssätt som staden använder förtjänar att ses över då och då, för om man bryr sig måste man ibland se hur saker och ting kan förbättras med de som är i behov av stadens tjänster i fokus. Det har dock i detta fall varit utmanande för oss att följa vad som ska förändras och hur det går till. Om det är tillämpningsanvisningar som nu förändras är det gångbart som har presenterats tidigare för nämnden vilka förändringar som sker rent konkret. Då detta saknas är det svårt att få en överblick över ärendets effekter. Vi önskar därför återremittera ärendet i syftet att det kompletteras med tydligare information om förändringarna.

Äldrenämnden

2024-09-24

Ärende 10

Ramtid inom hemtjänsten-
tillämpningsanvisningar

Dnr. ALD 2024/42

Robert Mjörnberg m.fl. (V)

Felix Finnveden m.fl. (S)

Vivianne Gunnarsson (MP)

Särskilt uttalande

Arbetet med att införa ramtid fullt ut i Stockholms stads äldreomsorg är en viktig del i arbetet med att förbättra hemtjänsten för såväl äldre som personal. Det är tydligt att det behöver ske förbättringar i arbetet med ramtid i staden och en viktig del i det arbetet är att nya tillämpningsanvisningar kommer på plats. Vi i den rödgröna majoriteten kommer att fortsätta att noga följa arbetet med implementeringen av ramtid. Vi har därför bett förvaltningen om att återkomma till nämnden med en rapport om vilka utvecklingsområden som uppdagats i den översyn av ramtid som genomförts tillsammans med stadsdelsnämnderna, i slutet av året.

Äldrenämnden 24 september 2024

Ärende 10

Ramtid inom hemtjänsten -
Tillämpningsanvisningar

Dnr: ALD 2024/42

Hugo Laigar m.fl. (M)
Nike Örbrink (KD)

Särskilt uttalande

Vi menar att de initiativ och arbetssätt som staden använder förtjänar att ses över då och då, för om man bryr sig måste man ibland se hur saker och ting kan förbättras med de som är i behov av stadens tjänster i fokus. Det har dock i detta fall varit utmanande för oss att följa vad som ska förändras och hur det går till. Om det är tillämpningsanvisningar som nu förändras är det gångbart som har presenterats tidigare för nämnden vilka förändringar som sker rent konkret. Då detta saknas är det svårt att få en överblick över ärendets effekter.

2024-09-24

Ramtid inom hemtjänsten

Ärende 10

Dnr ALD 2024/42

Malin Frick (C)

Margita Jacobsson (L)

Särskilt uttalande

Likt ärendet gällande fördelning av statsbidrag för arbetet mot ofrivillig ensamhet finns problem med otydliga definitioner, som leder till missförstånd och risk för att den som behöver äldreomsorgens stöd inte får det som avses i biståndsbeslutet. Dessutom finns det problem kring återrapporteringen. Implementeringen av ramtid har misslyckats och i detta misslyckande finns lärdomar att hämta.

Processen måste vara tydlig och enkel och utgå från accepterade definitioner samt att tillämpningsanvisningarna bygger på dessa och att implementeringen praktiskt sett är möjlig. Att hemtjänstutförarna inte kan läsa genomförandeplanerna i sina mobiltelefoner är mycket problematiskt. Det går idag inte att säkerställa att äldreomsorgstagarna får sina behov tillgodosedda och att hemtjänstpersonalen har all information som behövs inför och under besöket. Vi i Centerpartiet och Liberalerna anser att detta måste vara högt prioriterat att komma till bukt med snarast.

Med dessa brister ser vi även en påtaglig risk för att återrapporteringen inte blir gjord, alltså en rapportering tydligt kopplad till planerade åtgärder. Återigen, detta är viktigt för att vi ska kunna veta att ramtiden fungerar på avsett sätt och att den kan följas upp och återrapporteras, inte för själva återrapporteringen i sig utan för att vi ska veta att vi utför de åtgärder som beslutats och som äldreomsorgstagaren behöver. Vi är också tveksamma till webbaserade utbildningar om dessa inte ger möjlighet till dialog och att ställa frågor - alltså en form av direkt handledning.

Vi ser fram emot tillämpningsanvisningar för ramtid som förenklar och förbättrar processen liksom återrapporteringen, så att resurserna för hemtjänsten hamnar där behoven finns. Vi stödjer enkla och tydliga tillämpningsanvisningar men önskar också få en återrapportering av de nya tillämpningsanvisningarna så vi vet att de i praktiken fungerar bättre än för närvarande.

§ 11**Remiss av Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna**

ALD 2024/257

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen om förslaget till Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande

Hugo Laigar och Anette Hellström (M), och Malin Frick (C) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande från Moderaterna och Centerpartiet.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) föreslår att nämnden beslutar enligt förslaget från Kristdemokraterna.

Margita Jacobsson (L) föreslår att nämnden beslutar enligt förslaget från Liberalerna.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget om Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna, MR-programmet, till äldrenämnden för yttrande. De mänskliga fri- och rättigheterna baserar sig på en förklaring från Förenta nationerna och är i samklang med ett antal internationella överenskommelser som Sverige ingått i.

Programmet är övergripande och ska vägleda arbetet i stadens alla nämnder och bolagsstyrelser samt utgå från ett rättighetsbaserat arbetssätt. Arbetet följs upp bland annat i stadens ordinarie uppföljningsprocess. Programmet ska ersätta vissa nu aktuella styrdokument och kompletteras med handlingsplaner inom

områdena rasism, stockholmarnas jämställdhet, romsk inkludering samt barnens, hbtqi-personers och nationella minoriteters rättigheter. Programmet och handlingsplanerna ska ha tre fokusområden: Kunskap och information, välfärd och service samt delaktighet och inflytande.

Förvaltningen anser att det är bra att staden får ett övergripande program som styr arbetet med de mänskliga rättigheterna. Vidare ser förvaltningen positivt på de valda fokusområdena, det föreslagna rättighetsbaserade arbetssättet och att arbetet följs upp i stadens ordinarie uppföljningsprocess.

Förvaltningen föreslår att de planerade handlingsplanerna ska vara i ett och samma dokument. Detta för att främja förståelsen av omfattningen i sakfrågan men också förstärkningseffekten mellan de olika diskrimineringsgrunderna.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/257-2 Tjänsteutlåtande - Stockholms stads program för mänskliga rättigheter
- ALD 2024/257-2.1 11. Bilaga 1 - Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna

Äldrenämnden 24 september 2024

Ärende 11

Dnr: ALD 2024/257

Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna

Nike Örbrink (KD)

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens svar på remissen Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna
2. Att därutöver anföra följande

En av den kristdemokratiska ideologins kärnpunkter är det unika, okränkbara och universella människovärdet. Rätten till sitt liv, sin frihet, ägande, religions- och yttrandefrihet är grundläggande exempel på rättigheter som vi menar knyter an till människovärdet. Vår uppgift som politiker är att respektera och främja dessa rättigheter i vårt arbete.

Ur ett lokalt perspektiv handlar det framförallt om att säkerställa våra medborgares rätt att vara sig själva, delta i samhället och demokratin, samt förverkliga sina drömmar fritt från våld, hot och hat. Vi välkomnar därför ambitionen att öka förståelsen för dessa rättigheter inom stadens organisation och att brister i dessa rättigheter, oaktat målgrupp, ska kartläggas. Vi instämmer i att arbetssätt och metoder ska tas fram för att stärka arbetet med mänskliga rättigheter men efterfrågar ett större fokus på orsaksanalyser. För att insatser och arbetssätt ska bli så ändamålsenliga och effektiva som möjligt krävs fokus på orsaksanalyser kopplat till de identifierade utmaningarna, inte enkom identifiering och kartläggning.

Vi noterar att vänsterstyret väljer att lägga vikt vid nya faktorer såsom klimaträttvisa och normkritik. I en tid där nationella minoriteter undviker att röra sig utomhus under politiska demonstrationer, HBTQ-individer möter hot och hat i vissa stadsdelar och kvinnors frihet begränsas av otrygghet så får inte de första stegen i människans behovstrappa stryka på foten för intersektionella maktteorier utifrån klimaträttvisa och normfientlighet.

Avslutningsvis noterar vi att styret väljer att inte lyfta ut stadens viktiga arbete mot antisemitism i de handlingsplaner som följer MR-programmet, utan att det klumpas samman med rasism. Vi finner det anmärkningsvärt att vissa nationella minoritetsgrupper bryts ut medan andra inte gör det. Inte minst mot bakgrund av den senaste tidens negativa utveckling för Sveriges judar och deras mänskliga rättigheter. Programmet bör därför även bryta ut antisemitism.

Äldrenämnden 2024-09-24

Ärende 11

Remiss av Stockholms stads program
för de mänskliga rättigheterna

Dnr KS 2023/1159

Margita Jacobsson m.fl. (L)

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna kompletteras i enlighet med som anförs nedan.
3. Att därutöver anföra följande.

Stockholms stad ska vara frihetens stad där varje individ fritt kan forma sitt liv, utan att begränsas av diskriminering eller rasism i någon form. Vi ser dock flera brister i det föreslagna övergripande programmet för de mänskliga rättigheterna.

En lärdom från tidigare stadsövergripande styrdokument är att de bör vara så konkreta som möjligt med tydliga mål och uppdrag för stadens nämnder och bolag. En överhängande risk är annars att det enbart bidrar till ökad administration utan reell förbättring. Styrdokument och handlingsplaner behöver kunna följas upp. Det föreslagna programmet är i sin nuvarande form dessvärre långt ifrån ett tydligt styrande dokument som nämnder och bolag kan förhålla sig till. Konkretisering i åtgärder och styrmedel är centralt för den här typen av program.

Den här typen av program fokuserar ofta på information och kunskapshöjande insatser. Vi vill därför betona vikten av att även fokusera på konkreta åtgärder och stöd riktade till personer som drabbas, t.ex. hur de ska kunna ta tillvara sina rättigheter.

Det är också anmärkningsvärt att antisemitism, afrofobi och hatbrott knappt ges något utrymme i programmet. Liberalerna har vid ett flertal tillfällen påtalat att antisemitismen skiljer sig från rasism och behöver adresseras specifikt. Likaså behöver ett program för de mänskliga rättigheterna, som tar sikte på att motverka all form av rasism, lyfta problematiken med hatbrott. Vad gäller hatbrott löper just afrosvenskar störst risk att utsättas och är överrepresenterade i fall med direkt våld. Stadens arbete mot hatbrott får inte bli en undanskymd del i ett övergripande styrdokument mot rasism.

Vi ser slutligen problem med att ersätta nuvarande styrdokument innan det finns nya handlingsplaner på plats. Det riskerar att skapa ett glapp i pågående arbete.

Socialnämnden 24 september 2024

Ärende 11

Remiss av Stockholms stads program
för de mänskliga rättigheterna

Hugo Laigar m.fl. (M)

Malin Frick (C)

Särskilt uttalande

Stockholm ska vara en stad där man kan leva i trygghet och frihet. Vi välkomnar därför att staden får ett mer samlat program för att säkerställa den visionen om allas människors lika värde och grundläggande rättigheter. Arbetet med att förverkliga dessa rättigheter får dock inte innebära att vissa grupper i samhället faller mellan stolarna. Vi ser en växande antisemitism i världen, Sverige och Stockholm vilket måste tas på allvar. Det judiska fotavtrycket har bidragit till det Stockholm vi känner i dag men judiska föräldrar vittnar om rädsla för att deras barn ska bli måltavlor för hot och våld idag. Rädslan har lett fram till att få unga judar i dag vågar bära judiska symboler. Den oron har politiken ett ansvar för att ta på allvar. Det har konstaterats i statliga utredningar att den judiska minoriteten i Sverige i minst utsträckning får sina rättigheter tillgodosedda av kommuner och regioner, det är allvarlig kritik. När Stockholm nu får ett samlat program för de mänskliga rättigheterna som ska gälla för samtliga nämnder och bolagsstyrelser är det av största vikt att den judiska minoritetens verklighet i Stockholm inte åsidosätts.

§ 12**Remiss av Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn**

ALD 2024/280

Beslut

Som svar på remissen ”Nätt och jämnt – Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn” (SOU 2024:50) hänvisas till vad som sägs i äldreförvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) lämnar ett särskilt uttalande från Kristdemokraterna.

Hugo Laigar och Anette Hellström (M) lämnar ett särskilt uttalande från Moderaterna.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Margita Jacobsson (L) föreslår att nämnden beslutar enligt förslaget från Liberalerna.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Utjämningskommittén 2022 har haft i uppdrag att göra en bred översyn av systemet för kommunalekonomisk utjämning, LSS-utjämningen samt att se över vilka av dagens riktade statsbidrag som skulle kunna inordnas i det generella statsbidraget till kommunsektorn. Därutöver har kommittén haft i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att motverka höga och ökande skattesatser i kommuner och regioner.

Kommitténs förslag innehåller en rad förändringar inom samtliga ovan nämnda områden. Den samlade förändringen av dessa förslag innebär att glesa kommuner, kommuner med liten folkmängd och socioekonomiskt svagare kommuner i genomsnitt får en positiv förändring. Socioekonomiskt starkare kommuner med stor

folkmängd eller tät bebyggelsestruktur får i genomsnitt en negativ förändring. Det är förändringarna i kostnadsutjämnningen som är den främsta orsaken till detta.

Äldreförvaltningen välkomnar att det nu finns ett förslag för landets kommuner att ta ställning till då detta varit en fråga som varit aktuell under lång tid. Effekten av de föreslagna förändringarna för Stockholms stad är ett minus på 1 474 kronor per invånare. Multiplicerat med stadens befolkning ger detta ett ökat bidrag till utjämnningssystemet med 1 458 mnkr. Under de fem första åren efter införandet föreslås ett rörligt införandebidrag för att ge kommuner som drabbas negativt av förändringen en möjlighet att anpassa verksamheten. Utöver ovanstående effekter kommer statsbidrag inom äldreomsorgen om 263 mnkr att tas bort och istället ingå i utjämnningssystemet. Tillsammans ger förslaget då en förlust för staden om 1 721 mnkr exklusive det införandebidrag som gäller under fem år. I relation till Stockholms stads totala budget motsvarar detta knappt tre procent.

I remissbrevet som bifogas detta förslag ges nämnderna i uppdrag att bedöma konsekvenserna för nämndens ansvarsområde vid ett införande av förslaget. Berörda nämnderna ska även räkna på en neddragning av verksamheten med 2,5 procent vilket motsvarar 215 mnkr för verksamhetsområdet äldreomsorg. Cirka 90 procent av verksamheten är vård- och omsorgsboende och hemtjänst så merparten av en neddragning antas hamna inom dessa två områden. En neddragning kan göras antingen genom att minska på köp av platser och timmar eller genom neddragningar av ersättningen till utförare eller en kombination av detta.

Vad gäller äldreförvaltningens egen verksamhet skulle en neddragning med 2,5 procent i första hand ske genom att förvaltningen som helhet skulle få undersöka möjligheterna att inte återbesätta vakanser och dra ned på kostnader som är hänförliga till förvaltningens egen personal och lokaler. Skulle detta inte räcka skulle neddragningar även behöva göras inom de delar av förvaltningen som arbetar med stadsövergripande frågor och administration. Uppdrag som förvaltningen har skulle få genomföras på ett mer övergripande och generellt sätt än vad som görs idag.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/280-2 Tjänsteutlåtande - Remiss av SOU 2024-50, Nätt och jämnt- Likvärdighet och effektivitet i kommunsektorn
- ALD 2024/280-2.1 12 - bilaga 1

- ALD 2024/280-2.2 12. bilaga 2

Äldrenämnden 2024-09-24

Ärende 12

Remiss av Nätt och jämnt –
Likvärdighet och effektivitet i
kommunsektorn (SOU 2024:50)

Dnr KS 2024/848

Margita Jacobsson m.fl. (L)

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att komplettera remissvaret i enlighet med som anförs nedan.
3. Att därutöver anföra följande.

Det är bra att utjämningsystemet som helhet utvärderats och föreslås uppdateras. Det hade dock varit önskvärt att göra detta genom ett mer löpande arbete, förslagsvis genom en kommitté som gör en löpande uppdatering av systemet.

Samtidigt konstaterar vi att det föreslagna utjämningsystemet kommer att få mycket negativa konsekvenser för Stockholms stad och region. Liberalernas representant i den politiska kommittén ”Utjämningskommittén 2022” har varit ensam om att värna Stockholms särskilda intressen, inte minst mot bakgrund av den allvarliga brottsligheten och segregationen i vår del av Sverige. Inte minst det förebyggande arbetet för att minska nyrekryteringen av unga till en kriminell livsstil.

Det är mycket problematiskt att utredningens förslag i nuläget skulle innebära att över en miljard till det kommunala utjämningsystemet ska komma från stadens individ- och familjeomsorg inom socialtjänsten. Liberalerna har under flera år påtalat behovet av att tillföra resurser till socialtjänsten, på samma sätt som polis och rättsväsende stärkts, för att mäkta med en ökande arbetsbörda och nya arbetsuppgifter. Vi anser därför att den delen behöver justeras för att inte ytterligare försvaga en redan ansträngd socialtjänst med stora utmaningar.

Utjämningsystemet är viktigt för att skapa likvärdiga möjligheter för en fungerande välfärd i hela landet. Inte minst är det viktigt, för Sverige som kunskapsnation, att elever erbjuds en fullgod utbildning oavsett var i landet de bor. Därför är det välkommet att en socioekonomisk komponent nu föreslås för grundskolan likväl som att incitament för att fler ska genomgå gymnasieutbildning införs.

Förslaget, liksom tidigare utredningar, leder till ett antal uppdateringar av utjämningsystemet. Dessa uppdateringar får för de flesta kommuner och regioner måttliga konsekvenser men för en del kommuner och regioner är konsekvenserna mer kännbara – framförallt

storstadsregionen. För Stockholms stad kommer utredningens förslag, om de genomförs, innebära en minst sagt kännbar påverkan som riskerar att hämma stadens tillväxt.

Äldrenämnden 24 september 2024

Ärende 12

Dnr: ALD 2024/280

**Nätt och jämnt – Likvärdighet
och effektivitet i kommunsektorn**

Nike Örbrink (KD)

Särskilt uttalande

Stockholms stad är en av mycket få kommuner som betalar in pengar till det kommunala utjämningsystemet; ungefär var tionde kommunal skattekrone lämnar staden varje år. Mer ifall vi inkluderar den inbetalning Region Stockholm står för, vilket finansieras via regionskatten. Men stockholmarna står därtill för mer av utjämnningen än så. Staten betalar in den stora majoriteten i utjämningsystemet och nästan varannan statlig inkomstskattekrone kommer från just Stockholmsområdet.

Enligt utredningen är syftet med de föreslagna förändringarna att skapa rättvisa och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för Sveriges kommuner att erbjuda den offentliga service svenskarna har rätt till. Vi delar denna ambition till fullo och ser stora fördelar med statliga stöd till svagare kommuner. Vi motsätter oss däremot skarpt att enstaka kommuners invånare får bära ett oproportionerligt stort ansvar för detta statliga system. Det kan inte anses rättvist eller likvärdigt för Stockholms skattebetalare att en allt större del av deras kommunala skattekronor ska tillfalla andra kommuner samtidigt som deras egen kommun tvingas räkna ut sparbetning på välfärden till följd av förändringarna.

Vi kan bara beklaga att de föreslagna ekonomiska beräkningsgrunderna, och deras mycket negativa effekter för hela Stockholmsområdet, överskuggar andra viktiga reformer som utredningen föreslår. Vi välkomnar bland annat den striktare hållningen avseende riktade bidrag och det föreslagna golv för bidrag som syftar till att minska den administrativa bördan i framförallt små kommuner. Likaså att flera riktade bidrag slås samman eller inkluderas i de generella statsbidragen vilket i större utsträckning kommer låta kommunerna själva avgöra var pengarna bäst behövs. Det är reformer som kan – och bör – genomföras men de förutsätter inte en allt mer progressiv inbetalning från välfungerande kommuner. Här behöver staten ta ett större ansvar för sitt eget system.

24 september 2024

Ärende 12

Remiss av nätt och jämnt –
likvärdighet och effektivitet i
kommunsektorn (SOU 2024:50)

Hugo Laigar m.fl. (M)

Särskilt uttalande

Sverige har över tid haft en för låg tillväxt. Det är en utveckling som gör oss fattigare. För att få ordning på Sverige måste den offentliga ekonomin få bättre spelregler så att hela den svenska ekonomin kan börja växa igen. Det kommunala och regionala utjämningsystemet sätter i dag uppenbart en hämsko på det målet. Dels genom att bestraffa kommuner och regioner som vidtar åtgärder för att stärka sin egen ekonomi, dels genom att bestraffa oss som stärker arbetslinjen lokalt med fler i arbete och en friskare befolkning. Ytterst genom att med bidrag premiera de kommuner som inte klarar av att stå på egna ben.

Det är inte rimligt att nio av tio nettobetalande kommuner i utjämningsystemet finns i Stockholmsregionen. Stockholms stad är den överlägset största bidragsgivaren. I år betalar vi in cirka 5,3 miljarder, eller knappt 5 500 kronor per invånare, detta utan att räkna med LSS-utjämnningen på ytterligare knappt 2 miljarder kronor. Det innebär att cirka 10 procent av Stockholms stads totala skatteintäkter inte går till stockholmarna utan i stället slussas iväg till resten av landet. Över tid har Stockholm dessutom tvingats betala allt mer i skatteutjämnning.

Det är självklart rimligt att kommuner med sämre förutsättningar som de själva inte kan påverka får kompensation, och att Stockholm och andra kommuner är med och betalar. Att glesbygdskommuner får mer utjämnning per invånare är inget problem i sig och fullt legitimt. Däremot är det inte lika självklart att både Göteborg och Malmö får många miljarder från utjämningsystemet varje år.

En parlamentariskt sammansatt kommitté, som tillsattes av den förra socialdemokratiska regeringen, i syfte att göra en översyn av den kommunalekonomiska utjämnningen har nu presenterat sitt förslag, som innebär att Stockholms stad ska betala ännu mer. Det är helt oacceptabelt. Stockholmarna ska inte behöva se mer av sina skattepengar försvinna iväg till andra delar av landet.

För oss moderater är det uppenbart att utredningen liksom regeringen behöver säkerställa ett successivt övertagande av hela betalningsansvaret för utjämnning. Om staten vill öka utjämnningen ytterligare så vore det enda rimliga att staten också finansierar det i stället för att tvinga kommunerna att ta notan. Ett utjämningsystem som premierar stagnation kommer aldrig att lyfta svensk ekonomi. Utjämningsystemet måste innefatta mål för tillväxt och utveckling. Bland annat genom att utvärdera dagens premieringsgrunder åt ett håll som bidrar till att få ordning på Sverige.

I dag sker utjämnning mellan kommuner och regioner utan minsta uppföljning eller kontroll från statens sida av hur utjämningspengarna används. Det måste ändras. Det kan inte vara så att de kommuner och regioner som får stora belopp underpresterar år efter år eller väljer att

använda dem till rent slöseri. Ett kontrollinstrument måste till för att säkerställa utjämningsystemets legitimitet. Målet måste vara att slöseri med skattemedel ska upphöra och incitamenten att prioritera inom ramen för sin egen kommun- eller regionbudget måste öka.

§ 13**Remiss av motion om att stärka den civila beredskapen**

ALD 2024/249

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen angående motion om att stärka den civila beredskapen och överlämnar den till kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Hugo Laigar och Antte Hellström (M), och Margita Jacobsson (L) föreslår att nämnden beslutar enligt det gemensamma förslaget från Moderaterna och Liberalerna.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat en motion av Annika Elmlund (M) om att stärka den civila beredskapen. I motionen föreslås det att relevanta nämnder ska få i uppdrag att ta fram en plan för hur äldre personer i Stockholms stad kan göras delaktiga i stadens arbete med att stärka den civila beredskapen. Vidare föreslås det att ge relevanta nämnder i uppdrag att identifiera personer som är mellan 70 till 80 år och informera dem om möjligheten att engagera sig i arbetet att stärka den civila beredskapen till exempel genom kommunen, frivilligorganisationer och pensionärsorganisationer.

Äldreförvaltningen anser att motionen lyfter en viktig poäng gällande att äldre ska ges möjligheten att bidra till den civila beredskapen. Bland annat ser äldreförvaltningen ett behov av att den stora majoritet äldre som bor i ordinärt boende kan stärka sin hemberedskap, det vill säga ha möjlighet att klara sig själva vid en samhällsstörning eller vid ett läge av höjd beredskap.

Äldreförvaltningen instämmer i motionärens synpunkt om att gruppen yngre äldre är en särskilt lämplig målgrupp för sådana insatser.

Samtidigt vill äldreförvaltningen betona att resurserna just nu är begränsade för att genomföra en större informationsinsats. Äldreomsorgens beredskap i stort kräver fortfarande stort fokus, i synnerhet arbetet med att stärka de särskilda boendenas beredskap. I takt med att arbetet går vidare så kommer äldres hemberedskap och hemtjänstens roll att få ökat fokus.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/249-2 Tjänsteutlåtande - Remiss av motion om att stärka den civila beredskapen
- ALD 2024/249-2.1 13. Bilaga 1 - Motion om att stärka den civila beredskapen

Äldrenämnden
24 september 2024

Ärende 13

Motion om att Stockholm stad bör
stärka den civila beredskapen

Hugo Laigar m.fl.(M)
Margita Jacobsson (L)

Förslag till beslut

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra:

Sverige har sedan en lång tid tillbaka uppfattats om ett av världens fredligaste länder. Detta beror till stor del på att våra politiker efter andra världskriget varit engagerad i olika medlingsförsök men också att Sverige inte varit i krig på över 200 år. Sedan Rysslands invasion av Ukraina har läget förändrats och vi lever just nu i en säkerhetspolitisksvår tid där det inte kan uteslutas att Sverige kan utsättas för ett väpnat angrepp.

Den civila beredskapen omfattar hela samhället och handlar om förmågan att hantera krissituationer, krigsfara och yttersta krig. Just nu pågår en återuppbyggnad som kräver samarbete på alla nivåer. Syftet är att stärka Sveriges motståndskraft.

Alla i Sverige mellan 16 och 70 år har skyldighet att bidra om det skulle bli krig eller höjd beredskap. En grupp som inte omfattas men som håller sig allt friskare är personer mellan 70 och 80 år; de yngre äldre. Den här gruppen utgör idag 10% av den totala befolkningen och är en stor outnyttjad resurs som kan göra en insats för att stärka försvaret. Några exempel på vad de kan hjälpa till med är att vara första hjälpen, hantera hjärtstartare, trösta, dela ut mat och vara behjälplig vid evakuering till tunnelbana och skyddsrum.

Gruppen yngre äldre är en outnyttjad resurs som både kan och vill hjälpa till. Stockholm bör därför ta det första steget mot en förändring och inkludera även denna grupp för att ytterligare stärka den civila beredskapen.

§ 14
Skrivelse om serviceboenden

ALD 2024/233

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelse om serviceboenden.

Särskilt uttalande

Margita Jacobsson (L) lämnar ett särskilt uttalande från Liberalerna.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens.

Sammanfattning av ärendet

I en skrivelse från Margita Jacobsson (L) ställs ett antal frågor kopplat till ett ärende om fastigheten Trossen på Kungsholmen. Enligt skrivelsen föreslås en ny inriktning för fastigheten där nuvarande servicehus konverteras till vård- och omsorgsboende och dagens vård- och omsorgsboende byggs om till seniorbostäder.

Utbudet av boende på servicehus har minskat under en lång tid. Parallellt med detta har antalet seniorbostäder ökat.

Många av stadens särskilda boenden står inför stora upprustningsbehov. Däribland flertalet av stadens servicehus. I Äldreboendeplan 2025 beskrivs upprustnings- och evakueringsplaneringen och dess utmaningar övergripande. Planen lyfter även fram ett antal viktiga förslag till åtgärder som till exempel:

Att stadsledningskontoret i samråd med äldreförvaltningen, Micasa och stadsdelsförvaltningarna samordnar planeringen för stadens servicehus i syfte att säkerställa att behoven i denna biståndsbedömda boendeform också fortsatt kan mötas.

Äldreboendeplaneringen betonar även vikten av en stadsövergripande organisation som säkrar evakueringsplaneringen kopplat till Micasas upprustningsplanering. Denna organisation behöver tillskapas för att stödja stadsdelsförvaltningarna och få till bästa möjliga lösningar utifrån brukar-, personal-, försörjnings- och stadsövergripande perspektiv.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/233-2 Tjänsteutlåtande - Skrivelse om serviceboenden
- ALD 2024/233-2.1 14. Bilaga 1- Skrivelse (L) om serviceboenden

Äldrenämnden 2024-09-24

Ärende 14

Skrivelse om serviceboenden

Dnr. ALD 2024/233

Margita Jacobsson m.fl. (L)

Särskilt uttalande

Av svaret på skrivelsen så framgår att servicehusen fortsatt ska vara en del av de boendeformer som erbjuds stadens äldre. Men samtidigt så ser vi hur ett antal servicehus nu läggs ner utan att nya tillkommer. Att servicehusen är i stort behov av renoveringar har länge varit tydligt och framgår även i ett flertal av stadens egna analyser och styrdokument. Det är rimligt att anta att utbudet av boende på servicehus också minskar eftersom de servicehus som finns kvar ofta är i väldigt dåligt skick. För att fler ska kunna erbjudas och tacka ja till en plats på ett servicehus behöver dessa också hålla en god standard.

Det är positivt att utbudet av seniorbostäder ökar men det är en annan typ av boendelösning som målgruppen för servicehus inte alltid efterfrågar. Den typen av tillgång till stöd som servicehusen erbjuder kan inte ersättas av hemtjänst. Ett biståndsbedömt mellanboende med tillgång till visst stöd skiljer sig från en seniorbostad med bostadskö. Vi vill därför slutligen betona vikten av att servicehusen eller motsvarande boendeform finns kvar även framöver i takt med att andelen äldre i Stockholm ökar.

§ 15**Skrivelse om förändringar i arbetsvillkor för stadens anställda**

ALD 2024/232

Beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelse om förändringar i arbetsvillkor för stadens anställda.

Särskilt uttalande

Vice ordförande Nike Örbrink (KD) lämnar ett särskilt uttalande från Kristdemokraterna.

Förslag till beslut

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens.

Sammanfattning av ärendet

I skrivelsen från Nike Örbrink (KD) efterfrågas svar på hur Stockholms stad ska möta upp förändringarna i arbetsvillkor för stadens anställda, heltid som norm för nyanställda samt nya bestämmelser avseende dygnsvila. I skrivelsen vill skribenten ha svar på fyra frågor om vilka konsekvenser dessa förändringar kommer att få på schemalaggnings inom äldreomsorgen? Kommer dessa förändringar att inverka negativt på äldreomsorgens verksamheter? Planerar äldreförvaltningen att använda sig av möjligheterna till undantag från heltid som norm eller elva timmars sammanhållen dygnsvila? Samt om dessa förändringar kommer att få någon negativ inverkan på bemanningen inom äldreomsorgen.

Förvaltningen bedömer att heltid som norm och förändringarna i dygnsvila kan bidra till att öka stadens attraktivitet som arbetsgivare. Heltid som norm kan också skapa förutsättningar för att bibehålla och ta tillvara på kompetensen och öka kontinuiteten i omsorgen. För att skapa bästa förutsättningar för förändring finns ett behov av ett långsiktigt arbete med att anpassa organisation och schemalaggnings för äldreomsorgens verksamheter för att kunna möta beslutet om att erbjuda heltid som norm.

Vad dessa förändringar av arbetsvillkoren ger för konsekvenser för äldreomsorgens verksamhet är för tidigt att säga. Det finns flera fördelar med förändringarna, både för äldreomsorgstagaren samt medarbetare inom äldreomsorgen. Det är viktigt att staden fortsatt följer utvecklingen av förändringarna i arbetsvillkoren för att kunna skapa bästa förutsättningar och stöd för förändringarna.

Respektive stadsdelsnämnd har ett ansvar att följa upp hur förändringarna i arbetsvillkoren påverkar bemanning och schemaläggning.

Avseende frågan om äldreförvaltningen kommer att använda sig av möjligheterna till undantag från heltid som norm för sin egen verksamhet ser förvaltningen att det kan finnas behov av att förvaltningschef under viss tid kan bevilja undantag från heltidsnormen om särskilda skäl föreligger inom äldreförvaltningens verksamhet. Undantag kan göras av förvaltningschef under begränsad period för analys och omställning av hur organisationen arbetar med bemanning av verksamheten. Vid ett eventuellt behov kommer en bedömning ske utifrån det aktuella läget.

Undantag från elva timmars sammanhållen dygnsvila är inte möjlig på grund av skyddslagstiftning. Det finns ingen möjlighet för förvaltningen att teckna lokalt kollektivavtal om avvikelser eller göra andra överenskommelser med medarbetare om avvikelser från reglerna om dygnsvila. Avvikelse från elva timmars dygnsvila får enbart göras i undantagsfall inom verksamheter med ansvar för liv, hälsa och säkerhet samt om särskilda skäl föreligger enligt Allmänna bestämmelser (AB) § 13 mom. 8a. Undantaget kan vara både planerat och akut till följd av en oförutsedd händelse. Larmcentralen vid äldreförvaltningen är en verksamhet där denna situation skulle kunna uppstå men undantag får enbart tilltas efter att alla andra bemanningsalternativ är uttömda om ej tillämpas regelbundet som ett sätt att lösa verksamhetens behov.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/232-2 Tjänsteutlåtande - Skrivelse om förändringar i arbetsvillkor för stadens anställda
- ALD 2024/232-2.1 15. Bilaga 1 - Skrivelse (KD) - om förändringar i arbetsvillkor för stadens anställda
- ALD 2024/232-2.2 15. Bilaga 2 - Heltid som norm

Äldrenämnden 24 september 2024

Ärende 15

Dnr: ALD 2024/232

Skrivelse om förändringar i arbetsvillkor för stadens anställda

Nike Örbrink (KD)

Särskilt uttalande

Kristdemokraterna vill tacka äldreförvaltningen för svar på skrivelsen om förändringar i arbetsvillkor för stadens anställda. Vi fortsätter att uppmärksamt följa utvecklingen med Heltid som norm, ett initiativ som fortfarande omgärdas av viss osäkerhet och frågetecken med avseende på dess påverkan på äldreomsorgens verksamheter.

Kristdemokraterna delar däremot inte förvaltningens bild av att Heltid som norm kommer att öka jämställdheten på arbetsmarknaden. För oss är rätten att kunna välja själv viktigare än att genom regleringar försöka tvinga fram lika utfall. Jämlikhet på riktigt är lika möjligheter, inte lika utfall. Vi ställer oss därför något frågande till äldreförvaltningens utlåtande som tycks antyda ett upplevt ansvar eller ambition att värna lika utfall snarare än lika möjligheter.

§ 16

Anmälan av kontorsutlåtande över remiss av promemorian Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst (Ds 2024:13)

ALD 2024/287

Beslut

Äldrenämnden lägger anmälan till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/287-3.1 Kontorsyttrande som svar på remiss Bättre förutsättningar för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst

§ 17

**Anmälan av protokoll från Förvaltningsgruppen (FG) den
18 september 2024**

ALD 2024/11

Beslut

Äldrenämnden lägger protokollet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/11-14 Protokoll förvaltningsgruppen 2024-09-18

§ 18**Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens
pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 17
september 2024**

ALD 2024/13

Beslut

Äldrenämnden lägger protokollet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/13-19 Protokoll nr 8 KPR 2024-09-17
- ALD 2024/13-19.1 Bilaga 1. KPR 2024-09-17 Yttrande
Översyn av arbetet med ramtid
- ALD 2024/13-19.2 Bilaga 2. KPR 2024-09-17 Uttalande om
konsekvenser av neddragen verksamhet
- ALD 2024/13-19.3 Bilaga 3. KPR 2024-09-17 Uttalande
Skrivelse om serviceboenden

§ 19

Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 19 september 2024

ALD 2024/12

Beslut

Äldrenämnden lägger protokollet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/12-15 Protokoll funktionshinderrådet 240919
- ALD 2024/12-15.1 Bilaga 1 - Aktiviteter och träffpunkter för äldre med funktionsnedsättning

§ 20

Anmälan av beslut fattade enligt delegation augusti 2024

ALD 2024/27

Beslut

Äldrenämnden lägger ärendet till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- ALD 2024/27-14 Anmälninglista delegationsbeslut augusti 2024

§ 21
Övriga frågor

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Erik Robert, Mjörnberg	2024-09-26
Karin Rebecka Nike Benedikta, Örbrink	2024-09-27